

Het offer van Jezus: voldoening of verzoening?

Introductie

Rond het kruis en de opstanding van Jezus bestaan verschillende verklaringsmodellen. Veel daarvan zijn ons door traditie aangeleerd, vaak zonder dat we nog goed doorvragen: *Wat bedoelen we precies met “offer”? Wat betekent “verzoening”? En welke beelden brengen we daarmee onbewust bij God onder?*

In dit document wil ik terug naar de kern: **de Schrift**. Niet om een kerkelijk systeem te verdedigen, maar om de betekenis van Jezus' komst, Zijn kruis en Zijn opstanding te verstaan zoals de Bijbel of nog beter de Schrift het openbaart.

1. Het woord ‘offer’ en het Romeinse gedachtegoed

Het woord **offer** draagt in veel culturen (en zeker ook in het Romeinse denken) een bepaalde lading.

Offer = Romeins gedachtegoed = ik geef iets zodat ik iets terug krijg, voor wat hoort wat. Zo ook bij de goden ik geef iets om iets terug te ontvangen.

Latijns woord verzoenen = gladstrijken = Romeinen wilden de goden voor zich winnen door te offeren.

Maar verzoening is meer dan “gladstrijken”:

Verzoening is: Totale verandering.

2. Het traditionele beeld dat mij jarenlang is voorgehouden

Traditionele beeld zoals mij dat jaren is voorgehouden:

God is boos, mens is onder de vloek van God en is schuldig aan de eindeloze dood. Er moet voldaan worden aan Gods recht, Hij kan de zonden niet zomaar door de vingers zien, er moet recht voldaan worden. Een eindeloze pijn die hel wordt genoemd is het ‘recht’ doen aan God. De mens is schuldig aan de eindeloze dood. God zijn wet is overtreden en dat moet weer recht gezet worden.

Jezus kwam en stilde de boosheid van God, Hij heeft alle peilen opgevangen waardoor God niet boos meer is op de mens.

Jezus: Heeft de prijs betaald van onze ongerechtigheid en daardoor kunnen wij weer tot God naderen. Jezus heeft de toorn tot bedaren gebracht en als je nu in Jezus geloofd dan kun je

weer tot God naderen. God kijkt door Jezus naar ons en daardoor kan Hij weer van ons houden.

Dit beeld zie je ook terug in de Nederlandse Geloofsbelijdenissen Artikel 21 (vroeger uit het hoofd moeten leren op de catechisatie van de kerk).

3. Voorbeeld uit de traditie: Nederlandse Geloofsbelijdenis Artikel 21

Artikel 21: De voldoening door Christus

Wij geloven dat Jezus Christus een eeuwig Hogepriester is naar de orde van Melchizedek, wat God met een eed heeft bevestigd. Hij heeft Zichzelf in onze plaats voor zijn Vader gesteld, om door volkomen voldoening diens toorn te stillen. Daartoe heeft Hij Zichzelf aan het kruis geofferd en zijn kostbaar bloed vergoten, om ons te reinigen van onze zonden, zoals de profeten hadden voorzien.

Want er staat geschreven, dat de straf die ons de vrede aanbrengt, op de Zoon van God was en dat wij door zijn striemen genezen zijn; dat Hij als een lam ter slachting is geleid en onder de overtredders is geteld (Jes. 53 : 5, 7 en 12); dat Hij als een misdadiger veroordeeld is door Pontius Pilatus, hoewel deze Hem onschuldig verklaard had. Zo heeft Hij teruggegeven wat Hij niet geroofd had (Ps. 69 : 5), en heeft Hij als rechtvaardige voor onrechtvaardigen geleden (1 Petrus 3 : 18), zowel naar lichaam als naar ziel, zodat Hij de verschrikkelijke straf voelde die wij door onze zonden verdiend hadden, en zijn zweet als bloeddruppels werd, die op de aarde vielen (Luc. 22 : 44). Hij heeft geroepen: *Mijn God, mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?* (Matt. 27 : 46), en Hij heeft dit alles geleden ter wille van de vergeving van onze zonden. Daarom zeggen wij terecht met Paulus, dat wij niets anders weten dan Jezus Christus en die gekruisigd (1 Kor. 2 : 2); wij beschouwen alles als vuilnis, omdat de kennis van Christus Jezus, onze Here, alles te boven gaat (Filip. 3 : 8). Wij vinden al onze troost in zijn wonden en behoeven geen enkel ander middel te zoeken of uit te denken om ons met God te verzoenen naast dit ene, eens voor altijd gebrachte offer, dat de gelovigen voor eeuwig tot volmaaktheid brengt (Hebr. 10 : 14). Daarom noemt Gods engel Hem ook Jezus, dat is Verlosser, omdat Hij zijn volk zou redden van hun zonden (Matt. 1 : 21).

4. Calvijn en hetzelfde uitgangspunt

Institutie boek 2 hoofdstuk 16 Johannes Calvijn : God is de mens een vijand geweest God de Vader is door de offerande voldaan en verzoend, Zijn gramschap is door deze voorbidder verzoend.

5. Vragen en problemen die dit klassieke model bij mij oproep

Met de latere kennis riep dit voor mij vragen c.q. problemen op:

1^e Probleem: Jezus droeg onze straf niet

Jezus droeg onze straf niet; de straf voor de mens is een eindeloze dood, maar de Here Jezus was maar drie dagen dood, bovendien als Hij onze eeuwige dood droeg had Hij nooit kunnen opstaan.

De dood van Jezus bezit in kwaliteit wat Hij mist in kwantiteit, dus drie dagen is net zoveel waard als een eeuwigheid voor de mens, omdat Jezus een God mens was is dan een standaard antwoord op de catechisatie. Het was niet Jezus Goddelijke natuur die stierf, want God kan niet sterven, maar de menselijke natuur, die heb ik ook vaak te horen gekregen.

Maar als alleen de mens Jezus stierf, terwijl de Goddelijke natuur de vergeving bracht, hoe zit het dan met die drie dagen? Voor mij is hiermee het probleem niet opgelost.

2^e Probleem: de vraag naar kwaad, rechtmatigheid en verhouding

God was toch zelf verantwoordelijk voor het kwaad in de wereld (voor de introductie hiervan, het kwaad was er al voordat Adam en Eva in de hof rond wandelden)? Als God had Hij dat toch kunnen voorkomen? Hij wist toch heel goed wat het gevolg zou zijn voor het kwaad wat Hij toe liet?

Bovendien, wat is de rechtmatigheid als je het hebt over boeten voor je daden, straf krijgen voordat wat je fout doet, wat is de rechtmatigheid voor de fouten en daar tegenover een eindeloze pijniging, waar zit de verhouding dan? Hoe kan je als eindig mens voor de straf een eindeloze straf krijgen?

3^e Probleem: Vader en Zoon lijken tegenover elkaar te komen staan

Het meest fundamentele in het klassieke model van verzoening, waarin God boos is en Jezus komt om die boosheid op te vangen. Dit brengt Vader en Zoon bij elkaar in tegenspraak, onbewust misschien maar toch.

6. Waarom hebben we een Middelaar nodig?

Waarom hebben we een middelaar nodig als de Vader toch al van ons hield? Dan had de vergeving toch ook wel zonder de Here Jezus gekund? Waarom die middelaar, die pleitbezorger, die helper.

Ondertussen heb ik ontdekt dat ik een middelaar nodig heb om de grote liefde van God aan ons bekend te maken!

Als je op straat vraagt naar God dan is het verwijt repeterend, die God die alles maar toe laat, die hoeven ze niet.

Oorzaak: Mensen zijn vervreemd van God.

De wereld kent God niet meer, die vervreemde schepping heeft het beeld van God weer nodig. **Kol 1** Jezus is het beeld van de onzichtbare God, maar die ook vlees van ons vlees is, die echt mens is, die voelen kan zoals wij voelen.

Jezus komt om de liefde van de Vader te openbaren.

7. Jezus openbaart de Vader

Math. 11:25 *25 In die tijd zei Jezus ook: 'Ik loof u, Vader, Heer van hemel en aarde, omdat u deze dingen voor wijzen en verstandigen verborgen hebt gehouden, maar ze aan eenvoudige mensen hebt onthuld. 26 Ja, Vader, zo hebt u het gewild. 27 Alles is mij toevertrouwd door mijn Vader, en niemand dan de Vader weet wie de Zoon is, en wie de Vader is, dat weet alleen de Zoon, en iedereen aan wie de Zoon het wil openbaren.*

De situatie van de schepping is dat wij de Vader kwijt zijn, niemand weet meer wie de Vader is dan de Zoon. Dan komt Jezus de Vader openbaren.

Joh 17:25 Hier zijn we midden in het hoge priesterlijk gebed:

24 Vader, u hebt hen aan mij geschonken, laat hen dan zijn waar ik ben. Dan zullen zij de grootheid zien die u mij gegeven hebt omdat u mij al liefhad voordat de wereld gegrondvest werd.

25 Rechtvaardige Vader, de wereld kent u niet, maar ik ken u, en zij weten dat u mij hebt gezonden.

26 Ik heb hun uw naam bekendgemaakt en dat zal ik blijven doen, zodat de liefde waarmee u mij liefhad in hen zal zijn en ik in hen.

8. Liefde sluit angst uit

I Joh 4 van af vs 18 Heel I Joh 4 is een loflied op de Vader en de liefde van de Here Jezus

18 De liefde laat geen ruimte voor angst; volmaakte liefde sluit angst uit, want angst veronderstelt straf. In iemand die angst kent, is de liefde geen werkelijkheid geworden.

19 Wij hebben lief omdat God ons het eerst heeft liefgehad.

16 Wat liefde is, hebben we geleerd van hem die zijn leven voor ons gegeven heeft. Daarom horen ook wij ons leven te geven voor onze broeders en zusters.

9. Niet omdat God boos is, maar omdat wij vervreemd zijn geraakt

Waarom heb ik een middelaar nodig, omdat ik die liefde helemaal kwijt was. Dus niet omdat God boos zou zijn, niet omdat ik bang voor God moet zijn en daarom maar achter Jezus ga staan.

Ik heb dus geen middelaar nodig omdat God boos is, ik heb een middelaar nodig omdat ik boos ben geworden en niet meer Gods liefde versta en met mij de mensheid.

Jezus laat zien dat Hij, tot aan de dood aan het kruis, de liefde van God is. Daarmee maakt Hij zichtbaar dat God echt van ons houdt. Wat we ook doen: God en Jezus blijven van ons houden. De Joden kruisigden Hem, en Zijn antwoord was: ‘Vader, vergeef het hun!’ Het dieptepunt van de boosheid van de mens: “Kruisig Hem”, en van dat diepte punt maakt God een hoogtepunt door Jezus op te wekken uit de dood.

God heeft het ons vergeving, dat is verzoening ten voeten uit, de onderste weg gaan. Volkomen toewijding aan de mens.

10. Offer is toewijding

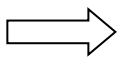
Offer is toewijding: Jezus is het offer van God aan ons, Hij offert Zijn Zoon om Zijn liefde bekend te maken. God blijft van ons houden wat we ook doen. Tegen zoveel liefde kan geen boosheid op.

Op deze manier maakt Jezus vrede.

11. Romeinen 5:10 – verzoening is een startpunt

Romeinen 5:10 Dit hele hoofdstuk is een symfonie op de verzoening

10 Werden we in de tijd dat we nog Gods vijanden waren al met hem verzoend door de dood van zijn Zoon, des te zekerder is het dat wij, nu we met hem zijn verzoend, worden gered door diens leven.

Verzoening is niet het eindpunt maar een startpunt ◇ voor wat er na nog allemaal gaat gebeuren.

Wanneer vond de verzoening plaats? Moeten we ons eerst bekeren? In de tijd dat we nog vijanden waren werden we al verzoend. Toen wij nog vijanden waren!

We veranderen door de verzoening van vijand tot vriend.

12. Jezus stierf “voor” onze zonden, niet “in plaats van”

Jezus stierf voor onze zonden dat is wat anders dan in onze plaats!

Als Hij in onze plaats stierf, waarom gaan wij dan nog dood. Hetzelfde voor ziekte en zwakte, als Hij dat in onze plaats heeft ondergaan, worden we niet meer ziek.

Als we dan toch ziek worden zou dat betekenen dat we niet goed geloven, dan zijn we niet in Christus volgens deze redenering.

13. Plaatsvervangend en heiliging

Is Hij in onze plaats gestorven? Plaatsvervangend is in de verzoening even misplaatst als in de heiliging.

We worden opgeroepen in de Bijbel om ons te heiligen want God is heilig. Je kunt toch ook niet zeggen: Christus is onze heiliging, dat klopt niet. Als je zelf een onheilig leven leid dan kun je niet zeggen Christus is mijn heiliging, nee heiliging gaat dwars door je heen.

Er staat nergens in de Bijbel dat Jezus in onze plaats.

14. Hebr. 2:9 – Jezus smaakte de dood voor ieder mens

Hoe moet ik dan omgaan met teksten als **Hebr. 2:9** ?

Wel zien we dat Jezus – die voor korte tijd lager dan de engelen geplaatst was opdat zijn dood door Gods genade iedereen ten goede zou komen – NBG

9 maar wij zien Jezus, die voor een korte tijd beneden de engelen gesteld was vanwege het lijden des doods, opdat Hij door de genade Gods voor een ieder de dood zou smaken, met heerlijkheid en eer gekroond.

De Here Jezus smaakte de dood voor ieder mens, er staat niet i.p.v. ieder mens, dus Hij ging niet dood i.p.v. mij, Hij deed het voor mij, als voorloper, als eersteling, zo werd Hij de eersteling van een nieuwe schepping en ik zal Hem volgen!

Hij ging de dood door voor mij, niet in mijn plaats. Hij ging voor en ik zal volgen, Hij stond op en ook ik zal opstaan!

Wij gaan ook door de dood heen, Paulus roept dit ook uit als we met Hem zullen lijden, zullen we ook met Hem verheerlijkt worden.

We gaan ook door dat lijden heen in ons aardse bestaan, Christus heeft met ons meegeleden, Hij is volledig mens geworden.

Hij is een bondgenoot geworden, een metgezel, Hij is de eerste, ook de eerste die is opgestaan. Hij is de eerste die de dood heeft overwonnen, Hij heeft de poort geopend naar de overwinning over de dood.

In Christus kunnen we de dood overwinnen en zullen deze ook overwinnen omdat Hij de eerste is geweest.

15. 1 Petrus 2:24 – gedragen “opdat wij...”

Hij deed het voor ons: **1 Petr. 2:24**

24 Hij heeft in zijn lichaam onze zonden het kruishout op gedragen, opdat wij, dood voor de zonde, rechtvaardig zouden leven. Door zijn striemen bent u genezen.

NBG

die geen zonde gedaan heeft en in wiens mond geen bedrog is gevonden;

23 die, als Hij gescholden werd, niet terugschold en als Hij leed, niet dreigde, maar het overgaf aan Hem, die rechtvaardig oordeelt;

24 die zelf onze zonden in zijn lichaam op het hout gebracht heeft, opdat wij, aan de zonden afgestorven, voor de gerechtigheid zouden leven; en door zijn striemen zijt gij genezen

(voor de zonden afgestorven, wat een voorrecht!!)

Romeinen 6:11 “Zo moet het ook voor u vaststaan dat u **dood bent voor de zonde**, maar levend voor God in Christus Jezus.”

Romeinen 6:6-7 “Wij weten dit: onze oude mens is met Hem gekruisigd, opdat het lichaam van de zonde tenietgedaan zou worden en wij niet meer als slaven de zonde zouden dienen. Want wie gestorven is, is rechtens vrij van de zonde.”

1 Petrus 2:24 “...opdat wij, dood voor de zonde, rechtvaardig zouden leven...”

16. Identificatie: gelijkvormig aan Zijn dood en opstanding

Jezus stierf voor onze zonden, er staat niet i.p.v. onze zonden.

In de Bijbel staat zelfs dat we gelijkvormig zullen worden aan Zijn dood zodat we ook gelijkvormig zullen worden aan Zijn opstanding. Jawel, na mijn dood zal ik weer opstaan, net zoals Jezus.

We zullen delen in Zijn lijden, om te delen in Zijn verheerlijking.

Dit is niet plaatsvervangend maar identificatie ofwel zoals **1 Joh 3** zegt

31 Bedenk toch hoe groot de liefde is die de Vader ons heeft geschonken! Wij worden kinderen van God genoemd, en dat zijn we ook. Dat de wereld ons niet kent, komt doordat de wereld hem niet kent.

2 Geliefde broeders en zusters, wij zijn nu al kinderen van God. Wat we zullen zijn is nog niet geopenbaard, maar we weten dat we aan hem gelijk zullen zijn wanneer hij zal verschijnen, want dan zien we hem zoals hij is.

Die opstanding van mij, dat moet iets geweldigs zijn. Wij zullen Hem gelijkvormig worden.

17. Christus ging ons voor — en wij mogen Hem volgen

Christus droeg niet de straf zodat wij die niet zouden ondergaan, als onze plaatsvervanger.

Hij droeg zelfs hetzelfde lijden, dezelfde pijn, dezelfde dood die wij allemaal dragen. Wij zitten er middenin.

Christus heeft het allemaal meegemaakt, als voorloper. Hij is ons voorgegaan en wij mogen Hem volgen.

Hij is onze zonden voor gegaan. Hij heeft de zonde overwonnen zodat wij dood voor de zonde kunnen zijn en rechtvaardig kunnen leven. Het ultieme van zonde is immers de dood, Hij heeft als eersteling die dood overwonnen en ik zal Hem daarin volgen.

Halleluja, Amen, Amen, dank u Heer.

Slotwoord

Verzoening is niet slechts een juridisch “probleem” dat opgelost moest worden. Het is geen ruilmiddel, geen Romeinse “voor wat hoort wat”-logica, en geen gladstrijken van een boze God.

Verzoening betekent: **totale verandering**.

Niet omdat Gods liefde weg was, maar omdat wij haar kwijt waren.

Jezus kwam om de Vader bekend te maken, om Gods liefde zichtbaar te tonen — tot in het diepste lijden en tot in de dood aan het kruis. En God maakte van het dieptepunt van menselijke boosheid een hoogtepunt door Jezus op te wekken uit de dood.

Daarin is Jezus de Eersteling en Voorloper: Hij ging ons voor, zodat wij Hem mogen volgen — in Zijn leven, in Zijn weg, en in Zijn overwinning.

Het kruis spreekt van Zijn liefde en overgave. Maar de weggerolde steen spreekt van Zijn overwinning. In de komende tijd zullen we die weggerolde steen steeds meer herkennen als hét ultieme teken van Jezus Christus.

